

بیت المقدس و روند صلح

محمد قهرمانی: کارشناس خاورمیانه

را را کد گذاشت.

مناطق یهودی در بیت المقدس شرقی

شهرک خوانده نمی شود زیرا جمعیت آنها

زیاد است و هر کدام حداقل ۲۵ هزار نفر را در

خورد جای داده است. به طور کلی پس از

گذشت سالهای طولانی فرزندان مناطق

یهودی مانند «جبله»، «ارمون هنتسیف»

(جبل المبکر)، «بسات زئیف» بیاد نخواهد

آورد که بیت المقدس اصلی یا آنچه که

اسرائیل آن را جبل الهیکل می خواند فقط

شامل یک کیلومتر مربع بوده و امروزه تمامی

این افراد خود را اهل بیت المقدس می دانند

و این شهر ۱۲۳ کیلو مربع وسعت یافته است.

ترکیب اصلی شهر کاملاً به هم خورده

و در مناطق صادره شده دهها کیلومتر

جاده کشی شده و یا پارکهای بزرگ بنا

گردیده است. دانشگاه و بیمارستان قدیمی

هداسا تجدید بنا و فرودگاه عطروت

راه اندازی شده است و حتی بعضی از

تأسیسات حکومتی اسرائیل نیز در

بیت المقدس شرقی مستقر گردیده است.

وزارت دادگستری این رژیم در خیابان اصلی

صلاح الدین و دادگاه عالی آن در مسیر

شعفاط در منطقه عربی واقع شده اند.

پس از ۳۲ سال اشغال بیت المقدس،

رژیم صهیونیستی سعی کرده است ترکیب

جمعیتی آن را همچنان به نفع یهودیان

بالا برده و آنها را اکثریت بخشد. براساس

آخرین آمار از مجموع ۶۴۶ هزار نفر

جمعیت این شهر حدود ۲۰۹ هزار نفر را

اعراب تشکیل می دهند که اکثریت آنها در

شرق این شهر زندگی می کنند. حدود

۱۷۰ هزار نفری یهودی نیز در بیت المقدس

شرقی ساکن می باشند. پس از اشغال شهر،

بسیاری از زمینهای فلسطینی صادره و

محلله های جدیدی مانند «راموت»،

«النبی یعقوب»، «رمات اسکول» «سهندریا»،

«جعفات همفتار»، «تل فرانسوی»، «جبله» و

«ارمون هنتسیف» ساخته شده است. آخرین

مصادره از اراضی عربی سال گذشته و در

دوره باراک صورت گرفت و براساس

آن مجوزهایی در محله ابوغنیم یعنی

منطقه ای داده شده که در دوره حکومت

شامیر بنا گردیده بود ولی با فشارهای عربی و

بین المللی، حکومت اسرائیل اجرای مجوزها

سیاست اصلی اسراییل در طول سالها اشغال براین مبنا بوده است که در بیت المقدس شرقی یهودیان را تبدیل به اکثریت کند. از سال ۱۹۸۳ به جز مناطق یهودی که بناگردید، هیچ طرح تفصیلی برای شهر ارائه نشد و خانه های عربی کاملاً بی نظم و بدون ارتباط با یکدیگر و عموماً به صورت قاچاق و سست بنا گردیده اند. معدود مجوزهایی هم که داده شده براساس بند ۷۸ قانون ساختمان سازی بوده که یک راه حل فوق العاده و برای کوتاه مدت است، اکثر این ساختمانها به صورت مجتمع های ناهمگون با جاده های عموماً خاکی ساخته شده اند.

در سال ۱۹۹۱ با ساخت منطقه یهودی نشین «ابوغنیم» در بیت المقدس شرقی در دوره حکومت شامیر ساختمان سازی عربی نیز بسیار رونق گرفت و تا حدودی حکومت خودگردان نیز از آن حمایت کرد. به گفته فیصل الحسینی: فلسطینی ها در حال حاضر عمده فعالیت های خود را حتی بدون داشتن مجوز در ساختمان سازی متمرکز کرده اند. وی می افزاید در روزهای اول با استفاده

از تعطیلی شنبه ها و در نور چراغ و زیر چادرها خانه می ساختند ولی پس از آنکه عملاً معلوم شد هیچ ضابطه و قانونی برای شهرسازی وجود ندارد حتی در روز روشن نیز فعالیت ها ادامه یافت و تقریباً دوسوم مجموع خانه ها در بیت المقدس شرقی بی ضابطه و بدون مجوز ساخته شده است.

در طول سالهای اشغال بیش از ۲۴٫۸ کیلومتر مربع (۳۰٪) زمینهای این شهر توسط اسراییل مصادره شده و ۴۰ هزار واحد مسکونی یهودیان در آن بنا گردیده است. حدود ۴۴٪ زمینهای مصادره شده به پارک و جاده کشی و منابع طبیعی اختصاص یافته اند.

از لحاظ خدمات نیز دو منطقه بیت المقدس بسیار تفاوت دارند. آمار اسراییلی در ماه اکتبر ۱۹۹۹ نشان می داد در شرق شهر حدود ۷۶ کیلومتر یعنی برای هر ۲۸۰۶ نفر فقط یک کیلومتر شبکه لوله کشی وجود دارد. در حالی که این آمار در غرب آن، ۶۵۰ کیلومتر یعنی برای هر ۷۴۴ یهودی یک کیلومتر است. بیت المقدس غربی حدود ۶۸۰ کیلومتر جاده آسفالته دارد که برای هر ۷۱۰ نفر یک

کیلومتر است.

اسرائیل اجازه نمی داد تا در مورد حاکمیت بر این شهر گفتگو شود ولی در این سال بیت المقدس نیز در مذاکرات مطرح گردید و چهار موضوع اساسی یعنی مرزها، حاکمیت، اداره شهر و اماکن مقدسه مورد بحث و بررسی قرار گرفت. با این همه به دلیل حساسیتهای دینی، تبلیغی، سیاسی وسیع شهر، هنوز راه حل قابل قبولی ارائه نگردیده است.

بیشتر طرحهای اسرائیلی مربوط به این شهر از مرکز قدس برای تحقیقات اسرائیلی منتشر می شود شخصیتهای حکومتی که در گذشته جزء مسئولین اسرائیل بودند اکنون در آن مشغولند، مانند طرح دکتر اسرائیل کیحی که به یوسی بیلین رئیس مذاکره کننده اسرائیلی ارائه گردید و در سال ۱۹۹۵ به سند بیلین-ابومازن معروف شد. در این طرح پیشنهاد شده است بعضی از مناطق عربی بیت المقدس از منطقه تحت حاکمیت اسرائیل جدا و به روستاهای اطراف مانند ابودیس ملحق شوند تا بتوان یک بیت المقدس عربی-فلسطینی در برابر بیت المقدس یهودیان ایجاد کرد در مقابل بخشی از یهودیان این منطقه مانند مناطق

در حالی که بیت المقدس شرقی مجموعاً ۸۷ کیلومتر آسفالتی بیشتر ندارد یعنی برای هر ۲۴۴۸ نفر یک کیلومتر.

در مناطق یهودی نشین ۱۰۸۰ پارک بنا شده که برای هر ۴۷۷ نفر یک پارک وجود دارد، در حالی که در مناطق عربی فقط ۳۰ پارک وجود دارد یعنی برای هر ۷۲۶۲ نفر یک پارک.

حکومت خودگردان سعی دارد یک سری خدمات بهداشتی و رفاهی را در این منطقه انجام دهد. حدود ۲۵۰۰ خانواده عربی که اکثراً به خاطر نداشتن مسکن به حاشیه شهر رانده شده اند و با اسرائیل کارت هویت آنها را توقیف کرده است تحت پوشش قرار گرفته اند. تعدادی خودرو با پلاکهای پرتقالی رنگ بدون اخذ مجوز از وزارت حمل و نقل اسرائیل کار جابه جایی مسافر را انجام می دهند که ظاهراً تحت نظر حکومت خودگردان هستند. سیستم آموزش مناطق عربی نیز مدتها است که در کنترل اسرائیل قرار ندارد و حکومت خودگردان آنها را اداره می کند.

پس از اشغال شهر تا سال ۱۹۹۳

معاليه ادومیم جعفاف زئیف به بیت المقدس
غربی ضمیمه شود.

رامی فریدمان رئیس مرکز تحقیقات
قدس می گوید: ادامه حاکمیت اسرائیل بر
بیت المقدس از لحاظ فلسطینیها و جامعه
بین المللی پذیرفتنی نیست و اسرائیل نیز
بار دیگر این شهر را تقسیم نخواهد کرد زیرا
در آن صورت حاکمیت بر قدس
و اماکن مقدسه را از دست می دهد. لذا به
گفته او حاکمیت مشترک تنها را ممکن است

یعنی ۸۰٪ بیت المقدس شرقی و
۹۰٪ شهروندان فلسطینی تحت حاکمیت
خودگردان قرار گیرد و در مقابل مرزهای
بیت المقدس (یهودیان) گسترش یافته و
شهر کهای معالی ادومیم و جبعات رئیف را
نیز دربر گیرد. فقط در این صورت است که
اسرائیلیها و فلسطینیها می توانند ادعا کنند
حاکمیت بر بیت المقدس را دارند.

بر اساس این راه حل یک گذرگاه
زیرزمینی از شهر جیله به شهرک غوش
عتصیون کشیده می شود و نیز گذرگاه دیگر
(در حال اجرا است) جبل سکوبس
(جبل المشارف) را به معالیه ادومیم وصل
خواهد کرد و راهی برای فلسطینیان

در نظر گرفته خواهد شد تا بدون بازرسی
اسرائیلی وارد مسجد الاقصی شوند. اماکن
مقدسه نیز می تواند تحت شورای مشترک
فلسطینی-اسرائیلی اداره شود.

بر اساس این طرح در حقیقت
بیت المقدس شرقی به سه بخش اسرائیلی،
فلسطینی (بدون حاکمیت) و فلسطینی با
حاکمیت اداری تقسیم خواهد شد. و
سرنوشت اماکن مقدسه در طول سالهای
آینده تعیین خواهد گردید.

در حال حاضر این طرح رد شده
و عرفات اعلام کرده است به کمتر از پایتختی
بیت المقدس شرقی برای فلسطینیان قناعت
نخواهد کرد و نیز تأخیر در تعیین سرنوشت
اماکن مقدسه را نمی پذیرد. کشورهای اردن،
مصر، اتحادیه عرب و حتی سوریه با تأیید
موضع فلسطینیها اعلام کرده اند
قطعنامه ۲۴۲ باید کاملاً اجرا شود و
بیت المقدس به حاکمیت فلسطینیان درآید.

اسرائیل از زیاد شدن تعداد اعراب
بیت المقدس نگران است، به نوشته معاریو
(۲۱ ژوئیه ۲۰۰۰) نسبت یهودیان به عرب
در سال ۱۹۹۰، ۷۲٪ بود و لی در
سال ۱۹۹۹ تبدیل به ۶۷٫۷٪ شده است.

انقلاب فرهنگی در ترکیه: ۱۹۲۰-۱۹۵۰

دکتر احمد موثقی

استادیار گروه علوم سیاسی دانشگاه تهران

مقدمه

ترکیه در دهه های ۱۹۲۰، ۱۹۳۰ و ۱۹۴۰ تغییرات اجتماعی-سیاسی سریعی را در قالبی جدید و به قصد رسیدن به غرب تجربه کرد. ولی آتاتورک رهبر فرآیند غربی سازی و پیشتاز این حرکت در دنیای اسلام هیچگونه ایدئولوژی اقتصادی و اجتماعی روشنی نداشت. هدف عمده او تغییر جامعه ترک، به ویژه از نظر فرهنگی و سیاسی، در جهتی «غربی» بود. البته پس از فروپاشی امپراطوری عثمانی ساختن ملتی جدید و بهبود اوضاع اقتصادی، به دنبال دوره ای طولانی از جنگها و تشنج ها هم در درون جامعه و هم از نظر بین المللی، ضروری بود. اما این کار به غایت دشوار نیاز به تفکری نظری، انتقادی و ابتکاری داشت که در مورد ترکیه در این دوره (۵۰-۱۹۲۰) مفقود بود. به جای آن، تقلید از غرب و پیروی از الزامات اقتصاد جهانی در این دوره تعیین کننده،

رشد طبیعی عربها حدود ۴,۳٪ می باشد و لذا مسئولین این رژیم در آخرین ساعات نشست کمپ دیوید ۲ آمادگی نشان دادند بعضی از مناطق عربی در بیت المقدس شرقی را به فلسطینیان واگذار کنند البته در صورتی که فلسطینیان اجازه دهند مناطق یهودی نشین که در قدس شرقی بنا شده به اسراییل ملحق شود. در صورت پذیرش طرح توسط فلسطینیان، حکومت اسراییل رهایی از دهها هزار فلسطینی از حاکمیت این رژیم را به عنوان یک پیروزی به رأی گیری می گذارد و در مجموع با در نظر گرفتن ترکیب جمعیتی این کار به نفع رژیم صهیونیستی خواهد بود.

در پایان یادآوری می شود موضوع تعیین سرنوشت بیت المقدس از مشکل ترین بخش گفتگوهای صلح فلسطینی و اسراییلی محسوب می شود و علاوه بر آنها واتیکان نیز بر آن نظر دارد و با انتشار اطلاعیه ای خواهان مشارکت در گفتگوها و حاکمیت بین المللی بر آن می باشد.